

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק חתימה אלקטרונית (הנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה) (תיקון מס' 1), התשס"ז-2007.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

החוק המוצע נועד לתקן את חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001 כדי להסדיר מפורשות הנפקת תעודות אלקטרוניות לחתימה אלקטרונית מאושרת על ידי המדינה. תיקון זה צופה בין היתר את פרויקט תעודת הזהות הלאומית החכמה, במסגרתה תהיה אופציה להנפקת תעודה לחתימה אלקטרונית מאושרת על גבי כל תעודת זהות שתונפק לאזרחים או תושבים.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

החוק יסדיר בצורה ברורה יותר הנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

הנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה צפוי להתבסס על תשתיות ומערכי כוח אדם קיימים ומתוקצבים במסגרת פרויקטים תשתיתיים קיימים במשרד האוצר ובמשרד הפנים, ולכן לא צפויה לו השפעה תקציבית מיוחדת. במסגרת החוק מוצע להרחיב את האגרות הנגבות לצורך שיפור אופן התיקצוב של פעולות יחידת רשם הגורמים המאשרים במשרד המשפטים.

חוק חתימה אלקטרונית (הנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה) (תיקון מס' 1), התשס"ז-2007

1. תיקון חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א – 2001¹ (להלן – החוק העיקרי) בסעיף 1 אלקטרונית

-

(1) לאחר "חדירה לחומר מחשב" יבוא: "מידע";

(2) בהגדרת "חתימה אלקטרונית מאושרת" לאחר המלים "גורם מאשר" יבוא "או המדינה", ובמקום המלה "הנפיק" יבוא "הנפיקו";

(3) בהגדרת "תעודה אלקטרונית", במקום המילה "הנפיק" יבוא "הנפיקו" ולאחר המלים "הוראות פרק ד'" יבוא "או המדינה";

2. סעיף 6 לחוק – יימחק.

3. אחרי סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:

"הנפקת תעודות 11א. (א) על אף האמור בסעיפים 10 ו-11, המדינה אלקטרוניות רשאית להנפיק תעודות אלקטרונית מאושרות על ידי מאושרות ולהירשם במרשם, בתנאי המדינה שתעמוד בהוראות סעיפים 11א(2) ו-11א(4) להנחת דעת הרשם;

(ב) הרשם רשאי להתנות את הרישום בתנאים נוספים וכן לקבוע הגבלות על הפעילות;

4. בסעיף 18(ד) לחוק, בסופו יבוא: "מערכות כאמור בסעיף זה ינוהלו באופן שתופרד הפעילות של הגורם המאשר לפי חוק זה מפעילויות אחרות המבוצעות על ידו".

5. לאחר סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא:

¹ ס"ח תשס"א, עמ' 210.

"הנפקת תעודות 23א. שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לעניין הנפקת אלקטרוניות על ידי תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה"; המדינה

6. לאחר סעיף 24(א)(1) לחוק העיקרי יבוא:

"(א1) אגרות שנתיות בגין רישום במרשם ופעולות הפיקוח"

"(ב1) אגרות בגין טיפול בבקשות לרשם להפעיל סמכויותיו לפי חוק זה"

7. סעיף 24(ב) לחוק העיקרי- יימחק, ולאחר סעיף 24(א) יבוא:

"(ג) תקנות לפי סעיף זה יותקנו באישור ועדת החוק חוק ומשפט של הכנסת."

דברי הסבר

חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001 חוקק בשנת 2001. מאז חקיקת החוק הונפקו מספר מצומצם יחסית של תעודות אלקטרוניות, כהגדרתן בחוק. בחינת ההתפתחויות בעולם מלמד כי השימוש בתעודות אלקטרוניות קשור קשר ישיר להנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה, במסגרת תיעוד לאומי או מסמכים רשמיים אחרים. המטרות של התיקון המוצע הן:

1. לקבוע הוראות לעניין הנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה.

2. תיקונים הנדרשים לעניין גורמים מאשרים ופיקוח עליהם.

לסעיף 1

להגדרת "מידע"

אבני הבניין בחוק מבוססות בין היתר על הגדרות המצויות בחוק המחשבים, התשס"ה-1995. דומה כי בשל השמטה לא מכוונת, לא מפנה החוק להגדרת "מידע" המצויה בחוק המחשבים, והתיקון המוצע נועד לומר זאת במפורש. התוצאה היא כי הגדרת "מסר אלקטרוני" משמעותה "מידע", כהגדרתו בחוק המחשבים, כאשר הוא ניתן לפענוח קוגניטיבי, על פי ההגדרה בסעיף.

להגדרת "חתימה אלקטרונית מאושרת" ו-"תעודה אלקטרונית" ולסעיפים 3 ו-5

התיקונים המוצעים נועדו לאפשר למדינה להנפיק תעודות אלקטרוניות תוך עמידה בחובות המהותיים הקשורים בהנפקת תעודות אלקטרוניות, בשינויים המחויבים מהעובדה כי מדובר במדינה.

במסגרת הסדרת הנפקת תעודות אלקטרוניות על ידי המדינה, יש צורך לקבוע כללים מחייבים שיחולו על הליך ההנפקה, הזיהוי, וכן, ככל שיידרש, הוראות נוספות לעניין חלוקת אחריות ביחס לשימוש בתעודות, בשים לב למעמדה של המדינה ולסוג התעודות בהן מדובר. מוצע להסמיך את שר המשפטים, בתור השר האחראי על החוק, לקבוע הוראות בנושא זה.

לסעיף 2

סעיף 6 לחוק קובע:

"6. מעמדו של פלט

(א) פלט של מסר אלקטרוני החתום בחתימה אלקטרונית מאובטחת לא ייחשב, בכל הליך משפטי, כהעתק המסר האלקטרוני שעל בסיסו הופק, אלא כמקור.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על סוגים של מסרים אלקטרוניים, סוגים של הליכים משפטיים ושימושים מסוימים במסרים אלקטרוניים, שהשר קבע, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, בתוספת השניה."

בתוספת שנקבעה לפי סעיף 6(ב) נקבע כי סעיף 6(א) לא יחול על:

1. פסקי דין של בית משפט, בית דין או כל ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית שהוקמה על פי דין, אלא אם כן נקבע אחרת בכל דין;
2. שטרות לפי פקודת השטרות;
3. שטרי מניה למוכ"ז."

הסעיף במקורו נועד להתגבר בצורה ברורה על "כלל הראיה הטובה ביותר" הנוהג מבחינה פורמלית בדיני הראיות במשפט הישראלי. לאחרונה אושרה בקריאה ראשונה ונדונה בועדת החוקה חוק ומשפט הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 15)(מקור והעתק כראיה), התשס"ו-2006.² על פי התיקון המוצע יבוטל כלל הראיה הטובה ביותר, ויוגדרו כללים לקבילות העתק במקום מקור. לצורך אחידות הדין מוצע כי הכללים החלים על עותקים בכלל יחולו גם על עותקים של מסרים אלקטרוניים חתומים בחתימה אלקטרונית.

לסעיף 4

דרישות האבטחה והבקורות הנדרשות על פעילותו של גורם מאשר, מחייבות כי המערכות התפעוליות יישמשו לצורך הנפקת תעודות אלקטרוניות לפי החוק, ויופרדו בצורה ברורה מיישומים אחרים ושונים. זאת על מנת למנוע תקלות בשימוש במערכות אלה או הטעיה על ידי מסתמכים שונים על פעילויות של גורם מאשר, על פי החוק וללא קשר אליו.

² הצעות חוק הממשלה התשס"ו, 232.

לסעיף 6

התפעול של מערך הפיקוח השוטף, כמו גם בדיקת בקשות שונות לאישור טכנולוגיות, מחייב העסקת כוח אדם מקצועי ומומחה ממספר תחומי הכשרה, ובהם הצפנה, אבטחת מידע, ומהנדסי מחשבים. מוצע להטיל חלק מהעלויות הקשורות בכך על הגורמים הפרטיים המבקשים בקשות אלה.

לסעיף 7

סעיף 24(ב) לחוק קובע:

"(1) תקנות לפי סעיף קטן (א)(1) עד (8) יותקנו באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.
(2) תקנות לפי סעיף קטן (א)(9) עד (12) יותקנו באישור הועדה לענייני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי של הכנסת."

הוראות אלה הביאו לפיצול הסמכות לפקח על התקנת התקנות לפי החוק, והביאו לכך שיש למעשה שני קובצי תקנות. במסגרת התיקונים הנדרשים, מוצע להסמיך ועדה אחת של הכנסת לצורך הפיקוח על התקנות תקנות לפי החוק, מה שיאפשר בשלב שני גם האחדה של התקנות הקיימות לקובץ שלם אחד.